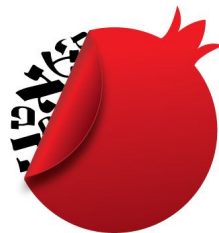

Mystical Approaches to Pesach Seder

Rabbi Brent Spodek / brent@pardes.org
www.rabbibrentspodek.net

Pardes | פַּרְדֵּס
Institute of Jewish Studies

The Inner Essence to which we are Loyal

The difference between a slave and a free person is not merely one of status — that one happens to be enslaved to another, and one is not enslaved. It's possible to find an enlightened slave whose spirit is filled with freedom; and on the contrary, a free person whose spirit is that of a slave. **The fundamental character of freedom is the elevated spirit that raises up an individual and the entire people to be loyal to their inner essence, to the soul's quality of the Divine image within.** And it is through this quality that one is able to feel that their life is purposeful, and is worth its value.

Rav Kook, [Olat Reiyah](#), Pesach

ההבדל שבין העבד לבן־החורין איננו רק
הבדל מעמדי, מה שבמקרה זה הוא
משועבד לאחר וזה הוא בלתי־משועבד. אנו
יכולים למצא עבד משכיל שרוחו הוא מלא
חירות, ולהיפך בן־חורין שרוחו הוא רוח
של עבד. החירות הצביונית היא אותו הרוח
הנשאה, שהאדם וכן העם בכלל מתרומם
על ידה להיות נאמן להעצמיות הפנימית
שלו, להתכונה הנפשית של צלם אלהים
אשר בקרבו, ובתכונה כזאת אפשר לו
להרגיש את חייו בתור חיים מגמתיים,
שהם שוים את ערכם.

PERI HAYYIM

What does the wise child say? "What are these testimonies, statutes, and judgments that Y-H-W-H our God has commanded you?" [Deut. 6:20]. Answer him according to all the practices of Passover, [including] "One does not conclude [*maftirin*] the Pesah meal with *afikoman*."

(PASSOVER HAGGADAH)

Is this really **all the practices** and laws of Passover? This refers only to the conclusion of the meal!... In the Siddur of Rabbi Isaac Luria it is taught that the word *pesah*, which means "skipping," refers to the fact that [Israel at the Exodus] reached the highest state of mind (*gadlut*) before going through [hence "skipping over"] the lesser stages (*katnut*)...

I heard from that holy lamp R. Avraham, the son of our teacher the Maggid R. Dov Baer, that a person needs to repair all of the seven qualities, beginning with love, awe, and glory. Each has to be turned toward God alone, so that we love only God and so that we do not make use of these attributes for our own bodily benefit, but only for the sake of Y-H-W-H. Each of these qualities contains all seven within it, thus adding up to forty-nine. Only after all of these does the fiftieth gate, *binah*, come to dwell with us.

But at the Exodus from Egypt, they came immediately to the fiftieth gate. Thus Scripture says: "Israel came forth from Egypt *hamushim*" (Ex. 13:18), read as "fifty-fold." It was through *binah* that the miracle took place. But afterwards this enlightenment was taken away from them and they

were commanded to count out the forty-nine 'omer days, in which each quality would be specifically addressed. Then, on Shavu'ot, they reached the fiftieth gate. So [at the Exodus] there was *gadlut* before *katnut*. Thus far his teaching....

Now it is taught that the patriarchs fulfilled the Torah before it was given. Jacob effected *tefillin* through the setting out of sticks, and so forth. This means that they fulfilled the inner Torah through different acts of worship, less constricted than the Torah is for us, [filled with] restrictions and measures.

This is the meaning of the wise child's question. "**What are these testimonies, statutes, and judgments that Y-H-W-H our God has commanded you?**" He experiences himself as in *gadlut*, having attained this state of expanded mind on Pesah. So from there he objects: "What are these testimonies and statutes?" Why is the Torah so constricted into rules and regulations commanded by God? It should be possible to fulfill the inward Torah through other acts of devotion, just as our ancestors did before the Torah was given.

Then you have to answer the child by laying out the full practice of Passover. Explain fully the reason why it is called Pesah, because of that great enlightenment that took place without the prior *katnut* stages. And that is why *eyn matirin*, "you cannot be released from the obligation," of carrying out all the commandments and statutes that Y-H-W-H has given us in such constricted form. Why? Because after the Pesah comes *afikoman*, namely the taking away of that great first revelation of expanded consciousness. *Afiko* [in Aramaic] means "going out" or removal of the *man*, the manna or "bread that comes down from heaven." Right after Pesah this is taken away from us and we enter the stages of *katnut*, needing to fulfill the commandments in their present constricted state.

This is the question of the wise son, seeing himself with this expanded mind.

Slow Path of Spiritual Growth (Hebrew)

פרי חיים

חכם מה הוא אומר: מה העדות והחוקים והמשפטים אשר ציוה ה' אלהינו אתכם? אף אתה אמור לו כהלכות הפסח: אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן (הגדה של פסח).

צריך להבין וכי זה כל הלכות פסח ודיני הפסח, הלא זה הדין אחר אכילת הפסח... איתא בסידור האר"י זלה"ה למה נקרא פסח לשון דילוג וקפיצה שהיה אז גדלות קודם לקטנות - עד כאן...

ושמעתי מהרב בוצינא קדישא מורנו הרב אברהם ז"ל בן הרב בוצינא קדישא הרב המגיד מורנו הרב דוב בער זלה"ה דהנה האדם צריך לתקן שבע מידותיו אהבה יראה והתפארת וכל מידה ומידה ופרטותיה שיהיה לה' לבדו, שלא יאהב רק לה' יתברך לבדו ודומיהן שלא ישתמש לשום הנאת הגוף בשום מידה רק לה' יתברך לבדו. וכל מידה כלולה משבע, והם מ"ט [49] פרטיות ואחר כך שורה עליו שער הנ' - חמשים שערי בינה.

וביציאת מצרים באו תיכף לשער החמשים שערי בינה, כמו שנאמר "וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים" (שמות יג:ח), ובו היה הנס

כמו שנאמר בזהר. ותיכף ממחרת הפסח נלקח מהם הארה זו וציוה אותם לספור ספירת העומר מ"ט יום כדי לתקן כל מידה ומידה בפרטות ויבואו בחג שבועות לחמשים שערי בינה ונמצא היה ביציאת מצרים גדלות קודם לקטנות - עד כאן דבריו ודברי פי חכם חן...

והנה איתא שאבות קיימו התורה עד שלא ניתנה, ויעקב אבינו היה מניח תפילין במקלות וכו'. רוצה לומר שקיימו פנימיות התורה בעובדות אחרים ואינם מצמצמין כך כאשר התורה אצלינו בצמצומים ושיעורים.

וזה שנאמר **חכם מה הוא אומר: מה העדות והחוקים והמשפטים אשר ציוה ה' אלהינו אתכם?** רוצה לומר שרואה עצמו בגדלות גדולה ובמוחין גדולים בפסח ועל כן הקשה מה העדות והחוקים וכו', רוצה לומר למה נצטמצם התורה כל כך בחוקים ומשפטים אשר ציוה ה' כי יכולין לקיים פנימיות התורה בעובדות אחרים כמו האבות שקיימו התורה עד שלא ניתנה.

ואף אתה אמור לו כהלכות הפסח, רוצה לומר אמור לו הלכות וטעם של פסח, שלמה נקרא פסח על שם הארת גדלות קודם לקטנות. ועל כן **אין מפטירין,** רוצה לומר לשון פטור, רוצה לומר אין אנו מפטירים ממעשה המצוות והחוקים כאשר ציונו ה' יתברך בצמצומים משום **שאחר הפסח אפיקומן,** רוצה לומר לאחר הפסח תלקח התגלות הארה ראשונה דגדלות. וזהו אפיקו מן, כי הלחם היורד מן השמים נקרא מן, ותיכף אחר הפסח תלקח הארה זו דגדלות ותהיה כקטנות השכל ונצטרך למעשה המצוות וחוקים כמו שהם עתה מצומצמין.

וזהו שאלת החכם שרואה עצמו בגדלות השכל.

Many Paths in One Sea - Sefat Emet, 1904

— — —

[Psalms](#) has the verse “cutting Yam Suf into cuttings,” meaning that it was cut into twelve conduits, each tribe having a different path. So what is there to be derived from this? Only to inform that each tribe had their own personal conduit? It cannot be this alone, rather that **each individual deserved to have the sea split for them personally**. Therefore it is written, “You broke [*porarta*] the sea with your might,” ([Ps. 74:13](#)) - meaning into pieces [*pirurin*]. Each individual had their own division at the splitting of the sea. The Children of Israel are blessed like the sands of the sea in that each individual has a portion of the Heavens and the Earth and the Sea. Therefore they are witnesses for the Blessed One who made the Heavens and the Earth and the Sea. They actually include all of Creation.

תרס"ד: איתא לגוזר ים סוף
לגזרים שנגזר לי"ב גזירים לכל
שבט דרך אחר. ומאי נ"מ בזה.
רק להודיע שכל שבט כדאי
לגזור הים בשבילו. ולא זו בלבד
רק כל ישראל ראוי לקרוע הים
בשבילו. לכן כ' פוררת בעזר ים
משמע לפיראיש ורין. לכל איש
ישראל הי' חלק בקי"ס. ובנ"י
נתברכו כחול הים שיש לכל אחד
חלק בשמים ובארץ ובים. לכן
הם עדים על השי"ת שעשה
השמים וארץ והים. שהם כלל
כל הבריאה: